

УДК 336.22:338.27

М. В. Болдуєв,

д. держ. упр., професор, НУ "Запорізька політехніка"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8889-6555>

О. В. Болдуєва,

д. е. н., доцент, Запорізький національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5267-1816>

О. В. Артюх,

д. е. н., професор, Одеський національний економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8845-8002>

О. Г. Лищенко,

к. е. н., доцент, НУ "Запорізька політехніка"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9211-9567>

М. В. Ткаченко,

провідний бухгалтер, Запорізький гуманітарний фаховий коледж

НУ "Запорізька політехніка"

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0350-0628>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.10.179

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ПОДАТКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

M. Bolduiev,

Doctor of Public Administration, Professor, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

O. Bolduieva,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Zaporizhzhia National University

O. Artyukh,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Odesa National University of Economics,

O. Lyschenko,

PhD in Economics, Associate Professor, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

M. Tkachenko,

Leading Accountant, Zaporizhzhia Humanitarian Professional College, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

A SYSTEM APPROACH TO TAX FORECASTING AND PLANNING UNDER THE TRANSFORMATION OF THE TAX SYSTEM

У статті обґрунтовано доцільність застосування системного підходу до податкового прогнозування та планування в умовах трансформації податкової системи. Розкрито сутність системного підходу як методологічної основи дослідження складних соціально-економічних процесів, визначено його ключові принципи та обґрунтовано їх значення для формування прогнозних і планових показників податкових надходжень. Акцентовано увагу на взаємозв'язку податкового прогнозування і планування з процесами податкового адміністрування, податкового контролю та податкового менеджменту.

Узагальнено зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на результативність податкового прогнозування і планування на макrorівні. Визначено роль інформаційно-аналітичного забезпечення у підвищенні якості управлінських рішень у сфері оподаткування. Запропоновано концептуальне бачення системи податкового прогнозування та планування, що поєднує мету, завдання, принципи, інформаційну базу та очікувані результати її функціонування. Зроблено висновок, що системний підхід створює методологічне підґрунтя для підвищення ефективності податкової системи та стабільності бюджетних надходжень.

The article substantiates the feasibility of applying a systemic approach to tax forecasting and planning under the conditions of transformation of the tax system. The relevance of the study is determined by the need to enhance the validity of forecast and planned indicators of tax revenues, ensure the stability of the budget system, and improve the effectiveness of tax administration and tax control. It is emphasized that in the context of economic instability, digitalization of financial relations, and increasing complexity of public finance management, traditional approaches to tax revenue planning require methodological modernization.

The essence of the systemic approach as a methodological basis for studying complex socio-economic processes is revealed. Its key principles, including integrity, hierarchy, structuring, multiplicity, and systemicity, are generalized, and their applied significance for organizing tax forecasting and planning at the macro level is determined. It is proved that the use of a systemic approach makes it possible to consider tax forecasting and planning not as separate managerial procedures, but as an integrated mechanism embedded in the overall system of tax management, administration, and control.

Particular attention is paid to the identification of factors influencing the effectiveness of tax forecasting and planning. The expediency of distinguishing between external factors related to the macroeconomic environment and internal factors reflecting the performance of tax authorities, the quality of tax control, the level of interaction with taxpayers, and the state of information and analytical support is substantiated. It is emphasized that taking these factors into account contributes to improving the accuracy of tax revenue forecasts, the reliability of planned indicators, and the timeliness of managerial responses to changes in the socio-economic environment.

A conceptual model of the tax forecasting and planning system is proposed, which integrates goals, objectives, principles, information base, target parameters, and expected results of its functioning. It is determined that an essential condition for the effectiveness of such a system is the availability of high-quality information and analytical support, which includes the collection, processing, verification, and use of financial data for decision-making.

Ключові слова: податкове прогнозування, податкове планування, податкова система, податкове адміністрування, податковий контроль, податковий потенціал, податковий менеджмент, системний підхід.

Key words: tax forecasting; tax planning; tax system; tax administration; tax control; tax potential; tax management; system approach.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні трансформаційні процеси в податковій системі, зумовлені нестабільністю макроекономічного середовища, посиленням глобалізаційних впливів, цифровізацією фінансових відносин та ускладненням механізмів державного регулювання, актуалізують проблему підвищення ефективності податкового прогнозування та планування як ключових інструментів забезпечення стабільності бюджетних надходжень, збалансованості державних фінансів і реалізації соціально-економічної політики; водночас фрагментарність існуючих підходів до їх організації, недостатній рівень інтеграції з

процесами податкового адміністрування, податкового контролю та інформаційно-аналітичного забезпечення, а також потреба у врахуванні широкого спектра внутрішніх і зовнішніх факторів зумовлюють необхідність застосування системного підходу, який дозволяє забезпечити узгодженість управлінських рішень, підвищити обґрунтованість прогнозних і планових показників та ефективність функціонування податкових органів у сучасних умовах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питання податкового прогнозування, планування та оцінювання податкового потенціалу досліджувалися у працях багатьох українських науковців. Зокрема, І. О. Луніна та О. С. Бі-

лоусова розглядали інструментарій прогнозування бюджетних наслідків податкового стимулювання інноваційної діяльності; А. Ю. Полчанов, О. З. Гірська, Г. Г. Цегелик, М. Дєдушева досліджували можливості застосування часових рядів та інших економіко-математичних методів для прогнозування податкових надходжень; М. В. Мокляк, П. С. Чернов, А. М. Вдовиченко та інші автори акцентували увагу на просторових, регіональних і прикладних аспектах прогнозування податкових платежів.

Окремі теоретичні та методичні аспекти податкового планування висвітлено у працях А. М. Васильєвої, Н. І. Козьмук, С. А. Супруненко, Н. С. Прокопенко, А. Г. Загороднього, В. Я. Оліховського, Я. В. Греци та інших дослідників. У цих роботах податкове планування розглядається як складова державного регулювання, податкового менеджменту, оптимізації податкового навантаження та узгодження інтересів держави і платників податків.

Водночас наявні дослідження переважно зосереджені на окремих методах прогнозування, правових аспектах або прикладних питаннях податкового планування. Недостатньо розробленим залишається комплексний розгляд податкового прогнозування і планування як єдиної системи, пов'язаної з податковим адмініструванням, податковим контролем, інформаційно-аналітичним забезпеченням та трансформацією податкової системи, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних засад застосування системного підходу до податкового прогнозування та планування в умовах трансформації податкової системи, розкриття їх взаємозв'язку з процесами податкового адміністрування, податкового контролю та податкового менеджменту, а також визначення ключових елементів концептуальної моделі функціонування цієї системи на макрорівні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Застосування системного підходу при дослідженні взаємодії процесів податкового прогнозування та планування дає змогу сформулювати цілісне уявлення про об'єкт аналізу через вивчення його складових елементів та взаємозв'язків між ними. Такий підхід забезпечує виявлення внутрішньої логіки функціонування

досліджуваних процесів, що підвищує обґрунтованість управлінських рішень і ефективність використання отриманих результатів. Актуальність застосування системного підходу зумовлена складним характером взаємозалежностей, що виникають у процесі формування та реалізації податкової політики, зокрема у сфері прогнозування та планування податкових надходжень [4].

Еволюція поняття "система" свідчить про його поступове перетворення з філософської категорії на універсальний інструмент наукового пізнання [7]. У класичній філософії сформувалися уявлення про системність як спосіб впорядкування знань і пояснення цілісності явищ [9]. Подальший розвиток наукового знання сприяв диференціації досліджень за окремими галузями, що, з одного боку, забезпечило глибину аналізу, а з іншого — обмежило можливості комплексного бачення взаємозв'язків між явищами [8].

Починаючи з ХІХ століття, поняття системи набуває більш чіткої наукової інтерпретації та активно використовується у різних галузях знань. Відбувається перехід від абстрактного розуміння системності до її практичного застосування при дослідженні об'єктів як цілісних утворень із внутрішньою структурою та закономірними зв'язками. У другій половині ХХ століття системний підхід остаточно формується як міждисциплінарна методологія, що поєднує теоретичні та прикладні аспекти дослідження складних соціально-економічних процесів.

У сучасних умовах система розглядається як впорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, що функціонує як єдине ціле. Її ключовими характеристиками є цілісність, структурованість, наявність стійких внутрішніх зв'язків, а також емергентність — виникнення нових властивостей, які не притаманні окремим елементам, але проявляються на рівні системи в цілому [10]. Саме ця властивість визначає здатність системи генерувати додатковий ефект від взаємодії її складових.

Поширення системного підходу в наукових дослідженнях значною мірою зумовлене ускладненням об'єктів управління та необхідністю вирішення багатofакторних задач, що потребують комплексного аналізу. У сфері податкового прогнозування та планування це проявляється у необхідності врахування широкого спектра економічних, адміністративних та інформаційних факторів, що впливають на формування доходної час-

тини бюджету. Принципи системного підходу та їх прикладне значення у сфері податкового прогнозування і планування узагальнено в табл. 1.

До ключових засад системного підходу належать принципи, що забезпечують цілісне та структуроване дослідження складних соціально-економічних процесів. Передусім ідеться про принцип цілісності, відповідно до якого об'єкт розглядається як єдине утворення, водночас поділене на взаємопов'язані рівні. Принцип ієрархічності передбачає наявність підпорядкованих елементів різних рівнів, що формують багаторівневу структуру системи. Важливе значення має також принцип структурованості, який акцентує увагу на ролі внутрішніх зв'язків між елементами, адже саме конфігурація структури визначає функціонування системи в цілому, а не ізольовані характеристики її складових.

Принцип множинності орієнтує на використання різноманітних економіко-математичних моделей для аналізу окремих компонентів системи, що дозволяє отримати більш повне уявлення про її функціонування. Узагальнюючим є принцип системності, який передбачає наявність у досліджуваного об'єкта всіх ознак системи, зокрема цільової спрямованості, ресурсного забезпечення, взаємодії із зовнішнім середовищем та механізмів зворотного зв'язку.

У цьому контексті системний підхід слід розглядати як універсальну методологію дослідження, що поєднує елементи теорії пізнан-

ня та діалектики й орієнтована на комплексне вивчення об'єктів у їх взаємозв'язку та розвитку. Його сутність полягає у розгляді будь-якого об'єкта одночасно як цілісної системи та як елемента ширшої системи вищого рівня.

Методологічна реалізація системного підходу передбачає аналіз низки взаємопов'язаних аспектів. Зокрема, системно-елементний підхід спрямований на ідентифікацію складових системи, включаючи матеріальні, інституційні та поведінкові компоненти. Системно-структурний аспект забезпечує встановлення внутрішніх зв'язків і залежностей між елементами, формуючи уявлення про організацію системи. Системно-функціональний підхід дозволяє визначити функції, які виконує система, тоді як системно-цільовий — окреслити ієрархію її цілей і підцілей.

Важливими є також системно-ресурсний аспект, що передбачає аналіз джерел забезпечення функціонування системи, та системно-інтеграційний, який розкриває її цілісні властивості. Системно-комунікаційний підхід акцентує увагу на взаємодії із зовнішнім середовищем, а системно-історичний — на еволюції системи, її поточному стані та перспективах розвитку.

Застосування системного підходу у сфері податкового прогнозування та планування дає змогу розглядати процес формування податкових надходжень як комплексну багаторівневу систему, що функціонує під впливом внут-

Таблиця 1. Принципи системного підходу та їх значення для податкового прогнозування і планування

Принцип системного підходу	Характеристика принципу	Значення для податкового прогнозування і планування
Цілісність	Передбачає розгляд системи як єдиного цілого та водночас як складової системи вищого рівня	Забезпечує комплексний аналіз податкових надходжень у взаємозв'язку між державним, регіональним і місцевим рівнями
Ієрархічність	Відображає наявність елементів, упорядкованих за певними рівнями підпорядкування – від нижчого до вищого	Дає змогу узгоджувати прогнозні та планові показники між різними рівнями бюджетної системи та органами управління
Структуризація	Охоплює оцінювання елементів системи та їх взаємозв'язків у межах визначеної організаційної структури	Сприяє визначенню місця і ролі податкових органів, інструментів та процедур у процесі формування бюджетних доходів
Множинність	Передбачає використання різних підходів, методів і моделей для аналізу системи та її елементів	Дозволяє застосовувати статистичні, економіко-математичні та економіетричні моделі для прогнозування податкових надходжень
Системність	Характеризує здатність об'єкта мати всі ознаки системи: мету, структуру, взаємозв'язки, ресурси та зв'язок із зовнішнім середовищем	Формує методологічну основу комплексного дослідження податкових процесів і прийняття обґрунтованих управлінських рішень

рішніх і зовнішніх чинників. Це, своєю чергою, створює передумови для більш обґрунтованого планування доходів бюджетної системи та підвищення ефективності управління державними фінансами.

На макрорівні системний підхід забезпечує узгодженість процесів формування доходної та видаткової частин бюджету, а також сприяє підвищенню прозорості та контролюваності діяльності державних органів. Водночас взаємодія елементів податкового прогнозування і планування визначається не лише внутрішньою логікою цих процесів, а й впливом систем вищого рівня, зокрема механізмів державного управління та зовнішнього економічного середовища.

Використання інструментарію системного аналізу створює підґрунтя для прийняття раціональних управлінських рішень, оскільки дозволяє структурувати проблеми, визначити їх ключові елементи та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. У цьому контексті системний підхід виступає ефективним інструментом комплексної оцінки управлінських процесів, що охоплює аналіз вхідних параметрів, трансформаційних процесів і результативних показників, забезпечуючи тим самим впорядкованість і обґрунтованість управлінських рішень.

У процесі державного податкового прогнозування та планування доцільно враховувати сукупність факторів, що визначають динаміку та обсяги податкових надходжень. Фактори виступають ключовими детермінантами економічних і управлінських процесів, безпосередньо впливаючи на результативність функціонування податкової системи [2, 3, 5]. З огляду на характер їх впливу доцільно виокремлювати дві узагальнені групи: зовнішні (об'єктивні) та внутрішні (результативні).

До об'єктивних факторів належать чинники, що не залежать від діяльності податкових органів і формуються під впливом макроекономічного середовища. Серед них ключову роль відіграють рівень інфляції, структура заборгованості в економіці, параметри грошової маси та її агрегатів, валютні коливання, а також загальний стан ділової активності. Саме ці показники визначають потенційну базу оподаткування та обсяги надходжень до бюджету.

Внутрішні фактори пов'язані з організацією та ефективністю діяльності податкових органів. Вирішальне значення серед них має контрольна функція, результативність якої

оцінюється, зокрема, за обсягами донарахувань за результатами камеральних і виїзних перевірок. Водночас важливу роль відіграє якість взаємодії з платниками податків, що включає рівень сервісного обслуговування, комунікацію та довіру до податкових інституцій.

Ефективність функціонування податкової системи значною мірою залежить від якості її інформаційного забезпечення. До ключових інформаційно-системних характеристик належать своєчасність і повнота надходження податкових платежів, достовірність обліку платників, налагоджена взаємодія з фінансовими та виконавчими органами, а також належний рівень аналітичної та звітної діяльності. Важливим є також використання сучасних інформаційних технологій для обробки даних, прогнозування податкових надходжень та оцінки економічної активності на різних рівнях управління.

Підвищення якості податкового планування досягається через удосконалення механізмів роботи з фінансовою інформацією. Це передбачає формування інтегрованих інформаційних систем, що акумулюють дані за галузями та групами платників, розвиток методів перевірки достовірності податкової звітності, автоматизацію процесів моніторингу ризиків і відбору платників для перевірок [6]. Не менш важливим є створення ефективних інструментів визначення податкової бази з урахуванням специфіки різних видів діяльності, а також накопичення та систематизація інформації про виявлені податкові правопорушення.

Сучасні трансформації у сфері податкового адміністрування спрямовані на забезпечення повноти та своєчасності надходжень до бюджету, що вимагає підвищення ефективності управлінських процедур та цифровізації процесів. У цьому контексті системи податкового прогнозування і планування мають одночасно вирішувати кілька стратегічних завдань: забезпечення стабільного наповнення бюджетів, мінімізацію витрат платників на виконання податкових зобов'язань та дотримання принципів справедливості і збалансованості податкового навантаження [1].

Комплексне застосування системного підходу дозволяє ідентифікувати напрями вдосконалення податкового контролю та підвищення ефективності діяльності податкових органів. Інтеграція методів системного аналізу у процеси податкового прогнозування і планування забезпечує їх узгодженість, підви-

щує якість управлінських рішень і сприяє адаптації податкової системи до змін зовнішнього середовища.

Таким чином, системний підхід у дослідженні податкового прогнозування та планування на макrorівні виступає методологічною основою формування ефективної моделі управління державними фінансами, що потребує подальшого розвитку інструментів обліково-аналітичного забезпечення та розширення можливостей використання сучасних інформаційних технологій.

Структурну організацію податкового прогнозування та планування доцільно розглядати як цілісну концептуальну модель, що поєднує мету, завдання, принципи, інформаційно-аналітичне забезпечення та очікувані результати функціонування системи. Такий підхід дає змогу відобразити не лише складові цього механізму, а й логіку їх взаємодії у процесі формування податкових доходів бюджетної системи (рис. 1).

Методологічною основою цієї моделі виступають принципи системності, узгодженості, варіантності, безперервності, верифікованості та рентабельності, які забезпечують послідовність планово-прогнозних процедур, їх адаптивність до змін економічного середовища та практичну спрямованість управлінських рішень.

Принцип системності передбачає розгляд об'єктів прогнозування і планування як взаємопов'язаних елементів єдиного середовища, де зміна одного компонента впливає на інші. Принцип узгодженості орієнтований на часову та змістову координацію прогнозів і планів, їх підпорядкованість стратегічним і тактичним цілям. Принцип варіантності відображає необхідність розроблення альтернативних сценаріїв з урахуванням різних умов, ресурсних обмежень і можливих траєкторій розвитку. Безперервність означає здатність системи адаптувати прогнозні та планові параметри відповідно до нової інформації, тоді як вери-

Рисунок 1. Концептуальні засади системи податкового планування та прогнозування на макrorівні

фікованість пов'язана з оцінюванням достовірності, обґрунтованості та практичної придатності прогнозів. Принцип рентабельності акцентує увагу на доцільності використання прогнозно-планової інформації, коли ефект від її застосування перевищує витрати на формування.

З огляду на це, прогнозування та планування розвитку соціально-економічних систем слід розглядати як спеціалізований напрям науково-практичної діяльності, що поєднує методологічні, організаційні, інформаційно-технологічні та кадрові компоненти. Їх узгоджене функціонування забезпечує формування обґрунтованих рішень і підвищує якість державного управління.

Податкове планування та прогнозування на макrorівні доцільно трактувати як цілісний механізм регуляторного характеру, у межах якого відбувається постійне уточнення рішень, коригування інструментів впливу та моніторинг змін, що визначають обсяги податкових надходжень. Саме така логіка дозволяє забезпечити адаптивність податкової системи, її керуваність і спроможність реагувати на трансформації зовнішнього та внутрішнього середовища.

Отже, концептуальні основи прогнозування та планування визначають не лише загальну логіку побудови відповідної системи, а й критерії її ефективного функціонування на макrorівні. Сукупність принципів, на яких базуються ці процеси, забезпечує наукову обґрунтованість, узгодженість і адаптивність управлінських рішень.

У сфері податкового регулювання прогнозування та планування виступають не як ізольовані процедури, а як взаємопов'язаний механізм, орієнтований на стабілізацію бюджетних надходжень, підвищення якості податкового адміністрування та своєчасне реагування на зміни економічного середовища.

Застосування зазначених принципів у практиці державного управління створює підґрунтя для формування більш гнучкої, збалансованої та результативної системи податкового прогнозування і планування

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що застосування системного підходу до податкового прогнозування та планування дозволяє розглядати ці процеси як цілісний та взаємопов'язаний механізм

управління податковими надходженнями, що забезпечує узгодженість управлінських рішень, підвищує обґрунтованість прогнозних і планових показників та сприяє стабілізації дохідної частини бюджетної системи в умовах трансформації податкової системи. Доведено, що інтеграція принципів системності, узгодженості, варіантності, безперервності, верифікованості та рентабельності у поєднанні з ефективним інформаційно-аналітичним забезпеченням і врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів формує методологічну основу побудови сучасної моделі податкового прогнозування і планування на макrorівні. Визначено, що ключовими передумовами підвищення ефективності функціонування цієї системи є розвиток інституційних механізмів податкового адміністрування, удосконалення процедур податкового контролю та підвищення якості обробки й використання фінансової інформації.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з розвитком науково-методичних підходів до моделювання податкових надходжень із застосуванням сучасних економіко-математичних та економетричних інструментів, розширенням можливостей цифрових технологій у сфері податкового адміністрування, зокрема автоматизації аналітичних процедур і впровадження інтелектуальних систем обробки даних, а також удосконаленням методик оцінювання податкового потенціалу з урахуванням галузевих і територіальних особливостей. Важливим напрямом подальших розвідок є адаптація національних підходів до податкового прогнозування і планування до міжнародних стандартів і практик, що сприятиме підвищенню прозорості, ефективності та конкурентоспроможності податкової системи в умовах глобалізації фінансових процесів.

Література:

1. Бурашнікова О. С. Філософія цифровізації податкової системи у контексті державності та сталого розвитку. *Humanities studies*. 2025. Вип. 24. С. 9—21.
2. Васильєва Л. М. Теоретичні аспекти податкового прогнозування та планування як невід'ємних механізмів державної податкової політики. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 1. С. 31—36.
3. Дєдушева М. Застосування модифікованого методу Холта-Уінтера для прогнозування податкових надходжень в Україні. *Світ фінансів*. 2014. Вип. 3. С. 126—134.

4. Нікітшин А. О. Системно-синергетичний підхід до регулювання фіскального потенціалу місцевих податків та зборів. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2018. Т. 23, Вип. 1. С. 121—129.

5. Полчанов А. Ю. Прогнозування податкових надходжень зведеного бюджету України на основі аналізу часових рядів. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 55 (2). С. 73—79.

6. Чернов П. С., Вдовиченко А. М., Цибко Л. П., Єгорова Т. М. Сучасні реалії прогнозування податкових надходжень в органах ДФС України. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2014. № 2. С. 196—204.

7. Bertalanffy L. von. General System Theory: Foundations, Development, Applications. New York: George Braziller, 1968. 289 p.

8. Bunge M. Systemism: the alternative to individualism and holism. The Journal of Socio-Economics. 2000. Vol. 29, No. 2. P. 147—157.

9. Churchman C. W. The Systems Approach. New York: Dell Publishing, 1968. 242 p.

10. Holland J. H. Hidden Order: How Adaptation Builds Complexity. Reading, MA: Addison-Wesley, 1995. 209 p.

References:

1. Burashnikova, O.S. (2025), "Philosophy of digitalization of the tax system in the context of statehood and sustainable development", Humanities studies, vol. 24, pp. 9-21.

2. Vasilieva, L.M. (2019), "Theoretical aspects of tax forecasting and planning as integral mechanisms of state tax policy", Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia, vol. 1, pp. 31—36.

3. Diedusheva, M. (2014), "Application of the modified Holt-Winters method for forecasting tax revenues in Ukraine", Svit finansiv, vol. 3, pp. 126—134.

4. Nikitishyn, A.O. (2018), "System-synergetic approach to regulating the fiscal potential of local taxes and fees", Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomika, vol. 23, no. 1, pp. 121—129.

5. Polchanov, A.Yu. (2020), "Forecasting tax revenues of the consolidated budget of Ukraine based on time series analysis", Prychornomorski ekonomichni studii, vol. 55 (2), pp. 73—79.

6. Chernov, P.S. Vdovychenko, A.M. Tsybko, L.P. and Yehorova, T.M. (2014), "Modern realities of forecasting tax revenues in the bodies of the State Fiscal Service of Ukraine", Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu der-

zhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy, vol. 2, pp. 196—204.

7. Bertalanffy, L. von (1968), General System Theory: Foundations, Development, Applications, George Braziller, New York, USA.

8. Bunge, M. (2000), "Systemism: the alternative to individualism and holism", The Journal of Socio-Economics, vol. 29, no. 2, pp. 147—157.

9. Churchman, C. W. (1968), The Systems Approach, Dell Publishing, New York, USA.

10. Holland, J. H. (1995), Hidden Order: How Adaptation Builds Complexity, Addison-Wesley, Reading, USA.

Отримано редакцією журналу / Received: 30.04.26

Процеженовано / Revised: 08.05.26

Дата публікації / Published: 21.05.26

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292